

ІНФОРМАЦІЙНІ ПОВІДОМЛЕННЯ

Рецензія на хрестоматію

«Василь Шинкарук: мовознавчий, педагогічний, реформаторський та управлінський дискурс в науці й освіті» / Укладачі: Р.В. Сопівник, І.В. Сопівник. – К. : Міленіум, 2016. – 794 с.

Видання рецензованої хрестоматії – помітна подія в українському науковому й освітньому світі. У праці систематизовано вибрані наукові праці Василя Дмитровича Шинкарука, доктора філологічних наук, професора, академіка Академії наук вищої освіти України, заступника міністра освіти і науки України (2007-2009 рр.), декана гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України, відомого мовознавця, освітянина, педагога та управлінця. До цього переліку можна додати, що Василь Дмитрович також є членом наукових рад наукових журналів та активним організатором і учасником міжнародних та Всеукраїнських форумів, докладає чимало зусиль до їх проведення на високому рівні, що черговий раз доводить, що він людина надзвичайно цілеспрямована і винятково працездатна, завжди ставить мету і досягає її, не боячись труднощів, вимогливий до своїх підлеглих, а ще більше – до самого себе. А ще керується народною мудрістю, що не місце прикрашає людину, а людина місце.

До наукових здобутків В.Д. Шинкарука слід віднести розробку теоретичних засад категорійної граматики і створення першої в лінгвоукраїністиці концепції категорійного синтаксису. Його теоретичні напрацювання закладено в основу підручників і навчальних посібників з української та латинської мови для вищих навчальних закладів, слугують матеріалом для нових теоретичних спецкурсів.

Вихід у світ рецензованої монографії певний підсумок багатолітнього досвіду в науковій сфері - як мовознавця, в освітній – як педагога і управлінця.

Концепція цієї праці охоплює широке коло проблем, які синтезують бачення професора Шинкарука В.Д. на розвиток науки й освіти. Аналізуючи його праці, вражає різноманітність наукових проблем і глибина розуміння шляхів їх вирішення.

Гортаючи сторінки цієї праці, проаналізуємо її підрозділи. У першому та другому розділах (с.с. 13- 575) подано результати наукових пошуків ученого у галузі класичної та української філології, дискурсивні висловлення як одиниці тексту, в яких відбувається комунікативна реалізація граматичного речення; модусно-диктумних відношень у латинській та українській мовах як двох основних рівнів у змістовій організації речення: 1) модусного, що відображає ставлення мовця до повідомленого, тобто як він сприймає, оцінює чи кваліфікує певну мікроситуацію, відображену реченням; 2) диктумного, що репрезентує реальну дійсність.

Автором вперше в україністиці визначено критерії розмежування модусу й диктуму та їхнє співвідношення в семантико-синтаксичній структурі речення,

встановлено категорії модусу і диктуму та засоби їх вираження. Обґрунтовано взаємозв'язок лексичних, морфологічних та синтаксичних виразників модусних і диктумних значень у структурі речення.

Автор вводить в науковий обіг поняття модусно-диктумної синтаксичної структури (МД-структури) та встановлює типові синтаксичні МД-структури в сучасній українській літературній мові, серед яких – складнопідрядні речення із з'ясувальними та перехідними з'ясувально-причинними й з'ясувально-умовними відношеннями, а також складнопідрядні речення займенниково-співвідносного типу несиметричної і зрідка симетричної структури.

У третьому розділі (с.с. 576-636) зібрано публікації педагогічного змісту, присвячені підготовці майбутніх педагогів, реалізації компетентнісного підходу в освіті, вихованні милосердя і господарності у студентів, морально-етичних ставлень членів колективів вищих начальних закладів. Про глибину роздумів В.Д. Шинкарука й намагання знайти відповіді на актуальні питання навчання та виховання майбутньої української еліти свідчать також назви підрозділів, зокрема: «Розвиток ідеї про виховання в добу Відродження», «Виховання особистості в колективі у педагогічній системі А.С.Макаренка», «Пріоритети роботи гуманітарно-педагогічного факультету у системі професійної підготовки фахівців НУБіП України», «Етичні засади професійної взаємодії науково-педагогічного працівника аграрного вищого навчального закладу», «Підготовка майбутніх педагогів до виховання милосердя у процесі позааудиторної діяльності», «Виховання господарності майбутніх педагогів засобами продуктивної праці». Зміст цих розділів синтезує кращий досвід педагогічної науки та практику реалізації провідних ідей в умовах освітнього процесу Національного університету біоресурсів і природокористування України, автором охарактеризовано шляхи модернізації та оновлення системи освіти України, зумовлених входженням освіти України у світовий і європейський освітній простір, змодельовано та обґрунтовано систему формування лідерських якостей майбутніх фахівців агропромислової галузі. Висвітлено особливості та етичні засади педагогічної взаємодії, формування професійної спрямованості, здорового способу життя студентів, активізації їхньої пізнавальної діяльності тощо.

Четвертий розділ хрестоматії (с.с. 637-765) присвячено проблемам реформування вищої освіти України, моніторингу її якості, питанням удосконалення процедур ліцензування, акредитації та нострифікації освітніх установ. Саме в цьому розділі ми знаходимо підтвердження багатогранного досвіду В.Д. Шинкарука в управлінській галузі на різних посадах в системі освіти України. Його ідеї покладено в основу багатьох освітніх реформ. В одному з своїх інтерв'ю, як заступник міністра освіти, Василь Дмитрович зауважив, що якість освіти залежить: по-перше, від якості людських ресурсів, що впливає на рівень розвитку країни та її глобальної економічної конкурентоспроможності; по-друге, якість освіти набуває все більшого значення в забезпеченні конкурентоспроможності випускників вищої школи на ринку праці (с. 657). Сьогодні він чудово реалізовує ці постулати, як декан-

гуманітарно-педагогічного університету Національного університету біоресурсів і природокористування України.

Хрестоматія «Василь Шинкарук: мовознавчий, педагогічний, реформаторський та управлінський дискурс в науці й освіті» - це результат багаторічної праці вченого, педагога, управлінця. Відзначаємо високий рівень видання, яке розширює коло пізнань читачів та сприятиме вихованню нових поколінь науковців-філологів і практиків в галузі управління освітою.

КОВАЛЬЧУК В.І., доктор педагогічних наук,
професор, професор кафедри методики навчання та
управління навчальними закладами Національного
університету біоресурсів і природокористування України